

2. TILSKUD FRA KOMMUNER

Efter den Udvikling, der har fundet Sted siden Biblioteksloven af 1920, hviler Folkebibliotekernes Økonomi i overvejende Grad paa Bidrag fra Kommuner og Stat.

Af en samlet Driftsudgift i 1944—45 paa omtrent 9 Mill. Kr. dækkedes de 2,6 Mill. Kr. (29 pCt.) af Staten, 5,1 Mill. Kr. (57 pCt.) af Kommunerne (heraf Amterne 0,2 Mill. Kr.), hvortil kommer 0,6 Mill. Kr. (7 pCt.), der er beregnet som Værdi af Lokaler, der for en stor Del er fremskaffet af Kommunerne. Resten 0,6 Mill. Kr. (7 pCt.) blev dækket af andre Midler.

Ifølge denne Udgiftsfordeling vil det ses, at Kommunerne faktisk har overtaget det reelle økonomiske Ansvar for Folkebibliotekerne, uanset at det formelle Ansvar for Folkebiblioteksvæsenets videre Udvikling hviler paa den private Indsats.

Som ovenfor under 1 anført, mener man, at det fremtidig bør paahvile Kommunerne ikke alene at sørge for, at der oprettes Folkebiblioteker i fornødent Omfang, men ogsaa økonomisk — naturligvis med Tilskud fra Staten — at sikre deres Opretholdelse i tidssvarende Stand.

Man foreslaar derfor, at der i Stedet for den ganske ufyldstgørende Bestemmelse i Bibliotekslovens § 3, Stk. 1, i Loven optages en Bestemmelse om, at

vedkommende Kommune yder Folkebiblioteket et saa stort Tilskud, at det i Forbindelse med andre stedlige Tilskud og Midler samt Statens Tilskud er tilstrækkeligt til at opretholde Biblioteket i passende Stand.

Da det jo altid vil bero paa et Skøn, hvad „passende Stand“ vil sige, maa der nødvendigvis af de overordnede Myndigheder gives Vejledning herom, og man foreslaar derfor, at der ogsaa træffes Bestemmelse herom i Loven, f. Eks. saaledes, at

Undervisningsministeren efter Indstilling fra Direktøren for Statens Bibliotekstilsyn og Biblioteksraadet udfærdiger en paa Grundlag af indvundne Erfaringer (Biblioteksstatistik m. m.) udarbejdet nærmere Vejledning angaaende det økonomiske Grundlag, som maa anses for fornødent for de forskellige Bibliotekstyper under Hensyntagen til Opretholdelse af passende ydre Rammer, Bogbestand og Lønning af Bibliotekarere og andet Personale.

Biblioteksvæsenet har naaet en saadan Udvikling, at der maa være Basis for at opstille en saadan almindelig Vejledning. Paa den anden Side er Bibliotekstyperne for forskellige — og Variationerne indenfor Typerne for mange — til at man kan give mere end en Vejledning, hvortil kommer, at der — ligesom det er Tilfældet indenfor Folkeskolevæsenet — bør indrømmes det kommunale Selvsyre et rimeligt Spille- rum til at indrette sig efter de stedlige Forhold.

I ovenstaaende Forslag nævnes det, at Vejledningen ogsaa bør omfatte Bibliotekspersonalets Lønningsforhold. Fra Bibliotekarernes Side er det et naturligt Ønske, at der paa dette Omraade kommer til at herske nogenlunde ensartede og rimelige Forhold baade forsaavidt angaar det Personale, for hvilket Biblioteksgerningen er en Livsstilling, og for dem, for hvem denne Gerning er en Bibeskæftigelse ved Siden af f. Eks. Lærergerningen.

Paa den anden Side er det ogsaa af Vigtighed for Kommunerne at have nogenlunde faste Regler at gaa efter, da Lønningsudgiften jo er en væsentlig Bestanddel af Bibliotekernes Totaludgift. — Med Hensyn til Lønningssspørgsmaalet henvises iøvrigt til Bemærkningerne nedenfor under 4.

3. CENTRALBIBLIOTEKERNE

Centralbibliotekerne virker som Støttestrukturer Landet over for det folkelige Biblioteksvæsenes hensigtsmæssige Udvikling og Samvirken, hvorfor de bør udbygges bedst muligt.

Da de særlige Udgifter, som Centralbiblioteksvirksomheden medfører — i det følgende kaldet „Centraludgiften“ — ikke skyldes en enkelt Kommune og ikke særligt den Kommune, hvori Biblioteket er beliggende, vilde det være det rigtigste, om disse særlige Udgifter — foruden af Staten — blev baaret af hele det Omraade, for hvilket Centralbiblioteket virker, altsaa af Amtskommunen og vedkommende Købstæder i Forening.